

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/135/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117236498
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:6117236498.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Ingrid Doležajovej, v právnej veci žalobcu: Občianske združenie PUBLICUM IUVENE, so sídlom Nitra, Pri strelnici 45, IČO: 37860143, zastúpený advokátom JUDr. Petrom Križanom, so sídlom Nitra, Kocelova 2, proti žalovanej: Z. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom V., R. XXX/X, zastúpená advokátom JUDr. Daliborom Motyčkom, so sídlom Nitra, Štefánikova trieda 52, Nitra, o zaplatenie 5000 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 13. februára 2019 č. k. 10C/139/2017-99, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie prvou výrokovou vetou návrh na prerušenie konania sa zamietol. Druhou výrokovou vetou uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 5000 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne z 5000 eur od 22. 09. 2017 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že ako postupník uzavrel so žalovanou ako postupcom dňa 19. 02. 2016 zmluvu o postúpení pohľadávky podľa § 526 Občianskeho zákonníka. Predmetom zmluvy bolo postúpenie pohľadávky proti Slovenskej republike (ďalej len „SR“)zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „SPF“) za nezisteného pôvodného vlastníka Q. J. v súvislosti s predajom pozemku v k. ú. V., pôvodne zapísanom na LV č. XXXX, parcela R. parc. č. XXXX v podiele 1/1 na základe kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX-PKZP-KXXXXX/XX.XX. Žalovanej bola na základe tejto zmluvy vyplatená suma 5000 eur. Žiadosťou z 24. 10. 2016 požadoval vyplatenie postúpenej pohľadávky z depozitu SPF, k čomu do dnešného dňa neprišlo. Dňa 01. 09. 2017 nadobudol účinnosť zákon č. 153/2017 Z. z., ktorým bol novelizovaný § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z. z., na základe ktorého nie je možné previesť náhradu na tretiu osobu, pričom podľa § 29d ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. sa na plnenia náhrad prijatých fondom do 31. 12. 2017 použijú ustanovenia toho zákona. Na základe uvedeného tvrdil, že žalovaná je povinná vydať 5000 eur titulom bezdôvodného obohatenia.

3. Z vykonaného dokazovania, zo zmluvy o postúpení pohľadávky z 19. 02. 2016 v znení jej dodatku č. 1 z 19. 02. 2016 zistil, že žalovaná ako postupca a žalobca ako postupník uzavreli zmluvu, predmetom ktorej bolo odplatné postúpenie pohľadávky žalovanej proti dlžníkovi žalovanému. Žalovaná bola veriteľom pohľadávky proti SR zast. SPF na základe kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX-PKZP-KXXXXX/XX.XX uzavretej medzi dlžníkom a spoločnosťou MH Invest, s.r.o., predmetom ktorej bol predaj pozemkov v k.

ú. V. konkrétne právneho predchodcu žalobcu pôvodne zapísaný na LV č. XXXX R. parc. č. XXXX orná pôda vo výmere XXXX m² v podiele 1/2. Žalovaná prehlásila, že pohľadávka je postupiteľná. Postúpenie pohľadávky bolo dohodnuté odplatne, cena za postúpenie pohľadávky bola dohodnutá vo výške 5000 eur. Z potvrdenia o vklade v hotovosti z 19. 02. 2016 z VÚB, a.s. mal preukázané, že na účte C XXXX XXXX XXXX XXXX vložil predseda žalobcu na základe zmluvy o postúpení pohľadávky sumu 5000 eur. Zo žiadosti žalobcu z 24. 10. 2016 zistil, že žalobca požiadal SPF o vyplatenie finančnej čiastky na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z 19. 02. 2016 parcely R. XXXX. LV č. XXXX v k. ú. V.. Žiadosť bola doručená SPF dňa 27. 10. 2016. Z výzvy žalobcu z 04. 09. 2017 zistil, že vyzval okrem iného žalovanú na vydanie 5000 eur z titulu získaného bezdôvodného obohatenia do 3 dní od doručenia výzvy. Výzva bola žalovanej doručená 18. 09. 2017. Zo žaloby žalovanej z 30. 11. 2016 a z rozsudku Okresného súdu Nitra z 19. 11. 2018 č. k. 14C/436/2016-82 mal preukázané, že žalovaná žalobou požadovala, aby súd určil zmluvu o postúpení predmetnej pohľadávky za neplatnú pre nedostatok vážnosti vôle, omylu vo vôle, rozporu s dobrými mravmi a úžery podľa § 37, § 39, § 39a a § 49a Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že žalovaný úmyselne zneužil neskúsenosť, dôverčivosť a nevedomosť žalovanej v úmysle obohatiť sa, ktoré vzájomné plnenie je v absolútne hrubom nepomere. Žalobca vzájomnou žalobou požadoval od žalovanej vydanie 5000 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 01. 09. 2017 do zaplatenia, titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Súd žalobu zamietol s poukazom na § 137 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) majúc za to, že žaloba je neprípustná a konanie o vzájomnej žalobe po späťvzati zastavil. Súd v priebehu konania zamietol návrh žalovanej na zmenu žaloby v časti uloženia povinnosti na vydanie bezdôvodného obohatenia 5000 eur s odôvodnením, že podľa § 131 CSP je žalobou sa nemožno domáhať uloženie povinnosti sebe samému. Rozsudok nie je doposiaľ právoplatný.

4. Rozhodnutie právne oprel o ust. Podľa § 451 ods. 1 a 2, § 524 ods. 1 a 2, § 517 ods. 1 a 2, § 563, § 575 ods. 1, § 577 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 19 ods. 8, § 29d ods. 2 zák. č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení účinnom od 01. 09. 2017, § 3 ods. 1 nariadenia č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom od 01. 02. 2013. Argumentoval, že v konaní nebolo sporné a aj bolo preukázané, že na základe písomnej zmluvy o postúpení pohľadávky bola zo žalovanej ako postupcu postúpená na žalobcu ako postupníka podľa § 524 ods. 1 a 2 OZ pohľadávka na vyplatenie náhrady z SPF podľa § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z. z. za dohodnutú odplatu 5000 eur. V konaní nebolo sporné a aj bolo preukázané, že žalobca žalovanej dohodnutú odplatu v celkom rozsahu vyplatil a požiadal SPF o vyplatenie náhrady, ktorá mu však doposiaľ vyplatená nebola. Uviedol, že podľa § 19 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. posledná veta však s účinnosťou od 01. 09. 2017 už nie je možné túto náhradu previesť na tretiu osobu. Dohodnuté plnenie podľa zmluvy o postúpení pohľadávky sa preto stalo nemožným podľa § 575 ods. 1 OZ a záväzok zo zmluvy o postúpení pohľadávky zanikol. Pretože bezdôvodným obohatením podľa § 451 ods. 2 OZ je aj majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol a právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je podľa § 577 ods. 2 OZ, dospel k záveru, že žalovaná je povinná vydať žalobcovi plnenie 5000 eur, ktoré prijala z právneho dôvodu, ktorý odpadol, z titulu bezdôvodného obohatenia. Dodal, že v konaní bolo sporné, či je alebo nie je zmluva o postúpení pohľadávky platná, pretože žalovaná namietala jej neplatnosť v tomto konaní a aj v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14C/436/2016. Žalovaná namietala, že zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná podľa § 37, § 39, § 39a, § 49a OZ, pričom tieto skutočnosti neboli preukázané. Z dôvodu, že žalovaná nárok žalobcu na vydanie sumy 5000 eur titulom bezdôvodného obohatenia nenamietala, namietala iba jeho iný skutkový dôvod, nepovažoval dokazovanie navrhnuté žalovanou za hospodárne a nevykonal ho, pretože by okrem iného vyžadovalo aj nariadenie ďalšieho pojednávania. Pretože otázku, ktorá sa rieši v konaní sp. zn. 14C/436/2016 bol oprávnený vyriešiť si v predmetnom konaní ako predbežnú otázku, návrh na prerušenie konania podľa § 164 CSP zamietol. Keďže čas splnenia nebol medzi stranami dohodnutý, ustanovený právnym predpisom ani určený v rozhodnutí, preto rezultoval, že žalovaná bola povinná dlh splniť prvého dňa po tom, čo ju žalobca o plnenie požiadal podľa § 563 OZ. V konaní bolo preukázané, že žalobca vyzval žalovanú na plnenie do 3 dní od doručenia výzvy 18. 09. 2017, pričom žalovaná svoj dlh riadne a včas neplnila, preto bola v omeškani a rozhodol, že je povinná zaplatiť žalobcovi podľa § 517 ods. 2 OZ aj úroky z omeškania. Dôvodil, že základná úroková sadzba ECB k prvému dňu omeškania k 21. 09. 2017 bola 0 % a žalobcovi tak priznal úrok z omeškania o 5 percentuálnych bodov vyšší a žalovanú zaviazal zaplatiť úrok z omeškania 5 % ročne z 5000 eur od 22. 09. 2017 do zaplatenia. Lehotu na plnenie určil v zmysle ust. § 232 ods. 4 CSP tri dni s tým, že plynie odo dňa právoplatnosti rozsudku. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 5000 eur

s úrokom z omeškania 5 % ročne z 5000 eur od 22. 09. 2017 do zaplataenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pretože nevzhliadol dôvod určiť dlhšiu lehotu na plnenie.

5. O náhrade trov konania rozhodol tak, že v konaní plne úspešnému žalobcovi priznal proti neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 266 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia.

6. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná, odôvodniac ho vadami v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), e), f) a h) CSP. Domáhala sa zrušenia napadnutého rozsudku a jeho vrátenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rozhodnutie, ako aj odôvodnenie rozsudku označila za rozporné s principiálnymi zásadami civilného sporového poriadku, s teóriou práva a s konštantnou judikatúrou. Rozsudok považovala za nepreskúmateľný a arbitrárny. Tvrdila, že súd rozhodol v rozpore s ust. § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP. Zvýraznila, že dňa 28. 01. 2019 adresovala súdu návrh vo veci samej a návrh na prerušenie konania, odročenie termínu pojednávania z dôvodu, že na Okresnom súde Nitra aktuálne prebieha, už skôr začaté, konanie pod sp. zn. 14C/436/2016 medzi stranami sporu o určenie neplatnosti právneho úkonu Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 19. 02. 2016. Vo vzťahu k prv začatému súdному konaniu mala za to, že s poukazom na totožnosť predmetu plnenia s už skôr začatým súdnym konaním, je nesporné, že v tomto súdnom konaní existujú negatívne procesné prekážky vedenia tohto súdneho konania, a to prekážka litispendencie a v prípade, ak predmetné konanie bude právoplatne skončené aj prekážka res iudicata, ktorá uloží žalovanému povinnosť vydať/vrátiť 5000 eur, v dôsledku čoho zanikne predmet tohto konania. Uviedla, že merito veci a vyriešenie nosnej prejudiciálnej otázky je sama o sebe dôvodom (z úradnej povinnosti podľa § 162 CSP) na prerušenie konania do rozhodnutia už skôr začatého konania. Súd prvej inštancie svojím nezákonným postupom rozhodol o jej povinnosti vydať prijaté finančné prostriedky z doposiaľ platne uzatvoreného právneho úkonu, pričom o neplatnosti právneho úkonu nebolo ku dnešnému dňu právoplatne rozhodnuté. V dôsledku konania a rozhodnutia súdu bol medzi stranami nastolený absurdný právny a skutkový stav, kedy po právnej stránke žalobcovi prislúcha odplata za postúpenie pohľadávky a súčasne pohľadávka a žalovanej neprislúcha ani odmena, ani pohľadávka a ešte je povinná znášať trovy konania. Mala za to, že jej povinnosť vydať odplatu za postúpenie pohľadávky vznikne až momentom právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku o určenie neplatnosti právneho úkonu (predmetnej zmluvy), týmto momentom je žalovaná vlastníkom pohľadávky a vzniká jej § 457 OZ povinnosť vydať plnenie prijaté zo zrušenej (neplatnej) zmluvy. Uvedené sa má vyporiadať v jednom, skôr začatom, súdnom konaní. Zvýraznila, že predmetom konania o určenie neplatnosti právneho úkonu je zosúladenie právneho stavu vyplývajúceho z povahy veci podľa § 457 OZ, ako aj vyplývajúci z právnej teórie vo vzťahu k synalagmatickým záväzkom, ktoré sú predmetom tohto konania a konania o určenie neplatnosti právneho úkonu. Zo zákona tak vzniká synalagmatický záväzok, v ktorom je povinnosť oboch strán na plnenie viazaná vzájomne na seba. Každému z účastníkov zrušenej alebo neplatnej zmluvy sa tak zakladá právo na vydanie toho, čo poskytol druhej zmluvnej strane a povinnosť vrátiť plnenia, ktoré sám dostal podľa takejto zmluvy. Mala za to, že predmetný nárok na vrátenie odplaty za postúpenie pohľadávky je žalobca oprávnený uplatňovať výlučne v konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu. Považovala za absolútne nevyhnutné prerušiť toto konanie do rozhodnutia vo veci o určenie neplatnosti právneho úkonu, teda či žalobcovi vôbec vznikol „akýkoľvek“ právny titul na vydanie odplaty. Tvrdila, že žalobca nemá akýkoľvek právny nárok na vydanie odplaty za postúpenie pohľadávky, nakoľko strany sporu si v predmetnej zmluve nezabezpečili vymáhateľnosť pohľadávky ručením (podľa § 527 ods. 2), pričom tvrdenie, že zmena zákona po viac ako roku a pol od uzatvorenia zmluvy ruší podľa žalobcu platne uzatvorený právny úkon (zmluvu) a vzniká mu nárok na vrátenie plnenia, nemá akúkoľvek oporu v zákone. Vyzdvihla, že od začiatku konaní prezentuje právny názor, že určenie neplatnosti právneho úkonu je zo zákona späté s reštitučnou povinnosťou zakotvenou v ustanovení § 457 OZ. Mala za to, že je nevyhnutné skúmať ňou popieraný nárok samotný, najmä vo vzťahu k absencii ručenia za vymáhateľnosť plnenia, ktorú právnu argumentáciu súd prvej inštancie v celosti odignoroval.

7. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že predmetom konania vedeného sp. zn. 14C/436/2016 o určenie neplatnosti právneho úkonu nikdy nebolo zaplataenie, resp. vrátenie 5000 eur zo strany žalovanej, ale vždy len neplatnosť právneho úkonu, ktorého sa domáhala špekulatívne, bez vrátenia žalobcom vyplatených finančných prostriedkov. Preto neexistuje žalovanou tvrdený dôvod prekážky litispendencie a ani nejde v predmetnej veci o res iudicata. Poukázal na ustálenú právnu teóriu, v zmysle ktorej žaloba na plnenie je procesne prípustná aj vtedy, ak sa skôr začalo konanie o určovacej

žalobe, resp. ak bolo už o určovacej žalobe právoplatne rozhodnuté. Teda ak bola podaná určovacia žaloba a následne aj žaloba na plnenie, znamená to, že došlo k porušeniu práva a žalobca tým (v zásade) stratil naliehavý právny záujem na určení práva. Súd v takom prípade určovacej žalobe nemôže vyhovieť. Ak už bolo právoplatne rozhodnuté o určovacej žalobe, potom rozsudok vynesený na základe určovacej žaloby (tak vyhovujúci, ako aj zamietajúci) záväzne determinuje, akým spôsobom vyrieši súd v konaní o žalobe na plnenie predbežnú otázku, či právo (ktorého porušenie žalobca tvrdí) existovalo, alebo nie. Uvedené však neplatí, ak súd zamietol určovaciu žalobu len pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Tiež uviedol, že žalovanej bolo v ešte decembri 2016 plnenie z ňou postúpenej pohľadávky zo strany dlžníka (SPF) už vyplatené, čiže táto pohľadávka (zo zákona) už dávnejšie aj tak zanikla v zmysle § 559 ods. 1 OZ, teda nemôže o synalagmatickú povahu právneho úkonu. Zvýraznil, že žalovaná sa viackrát v priebehu uvedených súdnych sporov vyjadrila, že má záujem vrátiť prijaté finančné plnenie, resp. že si je vedomá toho, že toto má vrátiť. Tvrdenie žalovanej o vzniku povinnosti na vrátenie plnenia z neplatnej zmluvy až vydaním rozsudku súdu o neplatnosti označil za bez opory v zákone. Na základe vyššie uvedeného žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť.

8. Žalovaná vo svojej replike uviedla, že prebiehajúce súdne konanie vedené na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14C/436/2016 predstavuje priamo prekážku litispendencie a následne res iudicata. Zvýraznila, že predmetom už skôr začatého súdneho konania je určenie neplatnosti právneho úkonu, pričom vzhľadom na nerozlučné záväzky je meritom tohto konania aj reštitučná povinnosť podľa § 457 OZ. Vo vzťahu k ručeniu za vymáhateľnosť zotrvala na tvrdení, že pokiaľ ručenie dohodnuté nebolo a súčasne nebola zmluva o postúpení súdom vyhlásená za neplatnú, neexistuje akákoľvek povinnosť žalovaného vrátiť odplatu za postúpenie pohľadávky. Iba v prípade, ak súd vysloví neplatnosť spornej zmluvy o postúpení pohľadávky, by jej vznikla povinnosť podľa § 457 OZ vydať všetko čo prijal na podklade neplatnej alebo zrušenej zmluvy. Zvýraznila, že dvakrát vyzvala žalobcu na možnosť uzatvorenia mimosúdnej dohody /zmieru/, avšak vždy bezúspešne, pričom žalobca nemal akúkoľvek snahu o zmierlivé riešenie. V zmysle vyššie uvedeného mala za to, že od počiatku bolo úmyslom žalobcu obohatiť sa na jej úkor, či už titulom spornej zmluvy o postúpení pohľadávok alebo následne vo forme zjavného šikanózneho zneužitia práva, rozmnožovania súdnych sporov, teda vo forme „prípadnej náhrady“ trov právneho zastúpenia. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

9. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP prejednal odvolanie žalovanej bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenie povinnosti ustanovenej v ust. § 219 ods. 3 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Podľa § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

13. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len

na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

14. Predmetom tohto konania je žaloba žalobcu, ktorou sa domáhal od žalovanej zaplata sumy 5000 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne z 5000 eur od 22. 09. 2017 do zaplata do 3 dní od právoplatnosti rozsudku titulom bezdôvodného obohatenia, na tom skutkovom základe, že ako postupník uzavrel so žalovanou ako postupcom dňa 19. 02. 2016 zmluvu o postúpení pohľadávky podľa § 526 OZ. Predmetom uvedenej zmluvy bolo postúpenie pohľadávky proti SR zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom za nezisteného pôvodného vlastníka Q. J., v súvislosti s predajom pozemku v k. ú. V., pôvodne zapísanom na LV č. XXXX, parcela R. parc. č. XXXX v podiele 1/1 na základe kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX-PKZP-KXXXXX/XX.XX. Žalovanej bola dohodnutá suma vyplatená hotovostným vkladom dňa 19. 02. 2016. Žiadosťou z 24. 10. 2016 požadoval vyplatenie postúpenej pohľadávky z depozitu SPF, k čomu doposiaľ neprišlo. Dňa 01. 09. 2017 nadobudol účinnosť zákon č. 153/2017 Z. z., ktorým bol novelizovaný § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z. z., v zmysle ktorého nie je možné previesť náhradu na tretiu osobu, pričom podľa § 29d ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. sa na plnenia náhrad prijatých fondom do 31. 12. 2017 použijú ustanovenia toho zákona. Tvrdil, že zmenou zákona sa s účinnosťou od 01. 09. 2017 sa stalo plnenie zo zmluvy podľa § 575 ods. 1 OZ nemožným, čím záväzok zanikol. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe vyhovel, návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná.

15. Odvolací súd považuje za potrebné úvodom sa vyjadriť k odvolacím námietkam žalovanej, konkrétne k ust. § 365 ods. 1 písm. a) CSP, že neboli splnené procesné podmienky. Procesné podmienky sú také vlastnosti súdu a subjektov civilného konania, ktoré musia byť splnené na to, aby sa dosiahol cieľ súdneho konania, vyplývajúci zo základných ustanovení Civilného sporového poriadku (napr. nedostatok procesnej subjektivity). Na procesné podmienky konania súd prihliada kedykoľvek počas konania. namietala i odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávných nárokov strán. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Podľa čl. 46 Ústavy SR sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 Ústavy SR má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. Namietala i vadu v zmysle § 365 ods. 1 písm. e), že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. V tomto prípade ide o vadu skutkovú, keď strana navrhla dôkaz, ktorý je potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, ale súd prvej inštancie takýto dôkaz nevykonal. Žalovaná namietala rozsudok súdu prvej inštancie aj z dôvodu § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také

skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 až § 194 CSP. K žalovanou uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, čo znamená, že vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávneho vyložil.

16. Žalovaná tiež označila napadnuté rozhodnutie za arbitrárne. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Okrem toho arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. K uvedenému odvolací súd udáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania, ako aj iného zainteresovaného subjektu na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (I. ÚS 117/07).

17. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanoveným zákonom na inom orgáne SR.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne aj o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

20. Obsah práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/2008).

21. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Citované ust. § 220 CSP dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozhodnutia. V prípade, ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje uvedeným spôsobom, ktorý záväzne určuje citované ustanovenie, ide o nedostatky odôvodnenia, ktoré zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

22. Odvolací súd pri prejednávaní veci dospel k záveru, že žalovanou namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle 220 ods. 2 CSP. Ako už bolo uvedené, prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanom spore, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný spor a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Učinené zistenia súdu prvej inštancie majú vecné i logické zakotvenie vo vykonaných dôkazoch a prijaté skutkové a právne závery sú odôvodnené zrozumiteľne a v súlade s ustálenou súdnou praxou, pri súčasnom zohľadnení ochrany subjektívneho práva oboch sporových strán, ich rovnosti v uplatnení práv, ochrany ich oprávnenej dôvery v právo, ako i predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Napadnutému rozhodnutiu nemožno vytknúť ani nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplývali, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193, § 194 a § 205 CSP, alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo že by použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Nebola zistená ani jedna vada namietaná žalovanou v odvolaní. Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi súdu prvej inštancie uvedenými v napadnutom rozsudku, na tieto poukazuje ako na správne, a preto ich nebude opakovať (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolací súd k podstatným námietkam vysloveným žalovanou v jej odvolaní uvádza nasledovné.

23. V konaní bolo nesporne preukázané, že strany sporu uzavreli Zmluvu o postúpení pohľadávky dňa 19. 02. 2016, v znení jej dodatku č. 1 zo dňa 19. 02. 2016, z ktorej vyplýva, že žalovaná ako postupca odplatne postúpila žalovanému ako postupníkovi pohľadávky žalovanej proti dlžníkovi SR zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom na nezisteného pôvodného vlastníka Q. J. na základe kúpnej zmluvy č. XXXXX/XXXX-PKZP-kXXXXX/XX.XX, predmetom ktorej bol predaj pozemkov špecifikovaných v bode 1. odôvodnenia. Žalovaná prehlásila, že pohľadávka je postupiteľná a cena za postúpenie pohľadávky bola dohodnutá vo výške 5000 eur, ktorú žalobca uhradil hotovostným vkladom na účet žalovanej dňa 19. 02. 2016, čo vyplýva z potvrdenia o vklade v hotovosti zo dňa 19. 02. 2016 z VÚB, a.s. Zo žiadosti žalobcu z 24. 10. 2016 vyplýva, že žalobca požiadal SPF o vyplatenie finančnej čiastky na základe zmluvy o postúpení pohľadávky, pričom k vyplateniu finančnej náhrady nedošlo. Z výzvy žalobcu z 04. 09. 2017 vyplýva, že vyzval žalovanú na vydanie 5000 eur z titulu získaného bezdôvodného obohatenia do 3 dní od doručenia výzvy. Výzva bola žalovanej doručená 18. 09. 2017. Z informácie SPF z 25. 01. 2018 vyplýva, že predmetná pohľadávka bola vyplatená žalovanej. Z rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 19. 11. 2018 č. k.14C/436/2016-82 vyplýva, že žalovaná sa žalobou požadovala, aby súd určil zmluvu o postúpení predmetnej pohľadávky za neplatnú pre nedostatok vážnosti vôle, omylu vo vôle, rozporu s dobrými mravmi a úžery podľa § 37, § 39, § 39a a § 49a OZ s odôvodnením, že žalovaný úmyselne zneužil jej neskúsenosť, dôverčivosť a nevedomosť v úmysle obohatiť sa, ktoré vzájomné plnenie je v absolútne hrubom nepomere. Žalobca vzájomnou žalobou požadoval od žalovanej vydanie 5000 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 01. 09. 2017 do zaplatenia, titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Súd žalobu zamietol s poukazom na § 137 CSP, podľa ktorého je takáto žaloba neprípustná a konanie o vzájomnej žalobe po späťvzatí zastavil. Súd v priebehu konania zamietol návrh žalovanej na zmenu žaloby v časti uloženia povinnosti na vydanie bezdôvodného obohatenia 5000 eur s odôvodnením, že podľa § 131 CSP je žalobou sa nemožno domáhať uloženie povinnosti sebe samému. Rozsudok nebol v čase rozhodovania súdu prvej inštancie právoplatný. Odvolací súd zo svojej činnosti zistil, že tento rozsudok bol odvolacím súdom rozsudkom č. k. 6Co/146/2019-143 zo dňa 17. 06. 2020 v zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa trov konania potvrdený.

24. Žalovaná vo svojom odvolaní namietala, že súd prvej inštancie svojím nezákonným postupom rozhodol o povinnosti žalovanej vydať prijaté finančné prostriedky z doposiaľ platne uzatvoreného právneho úkonu; pričom o neplatnosti právneho úkonu nebolo ku dnešnému dňu právoplatným rozsudkom rozhodnuté. Tvrdila, že súd prvej inštancie mal prerušiť konanie do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Nitra sp. zn. 14C/436/2016, ktorej predmetom je vyriešenie predbežnej otázky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky vo vzťahu k meritu tohto konania. Tvrdila, že súd prvej inštancie rozhodol v priamom rozpore s § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP. Odvolací súd k uvedenému konštatuje, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že v konaní bolo sporné, či je alebo nie je zmluva o postúpení pohľadávky platná, pretože žalovaná namietala jej neplatnosť v tomto konaní a

aj v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14C/436/2016. Zastáva názor, že otázku, ktorá sa rieši v konaní sp. zn. 14C/436/2016 bol oprávnený vyriešiť si sám súd prvej inštancie ako predbežnú otázku, preto návrh žalovanej na prerušenie tohto konania podľa § 164 CSP zamietol. Odvolací súd k fakultatívnemu rozhodnutiu o prerušení konania podľa § 164 CSP uvádza, že na rozdiel od obligatórneho prerušenia podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP tu ide o otázky, ktoré by súd mohol sám vyriešiť ako prejudiciálne. Je však na vôli súdu, či tak urobí alebo či počká na vyriešenie otázky v súdnom alebo správnom konaní, ak takéto konanie už prebieha. Predmetné konania sa vedie na základe žaloby o zaplatenie sumy z titulu bezdôvodného obohatenia z dôvodu nemožnosti plnenia z uzavretej zmluvy, pričom konanie vedené pod sp. zn. 14C/436/2016 sa vedie na základe žaloby o určenie neplatnosti Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 19. 02. 2016, čiže na základe určovacej žaloby. Podľa ustálenej judikatúry určovacia žaloba má povahu preventívnu a jej účelom je poskytnutie ochrany právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Medzi účastníkmi musí existovať aktuálny stav objektívnej neistoty, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcu, a ktorý nemožno odstrániť iným právnym prostriedkom. Určovacia žaloby by tiež mala byť zárukou odvrátenia budúcich sporov strán. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie môže sám platnosť právneho úkonu posúdiť ako prejudiciálnu otázku vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatného právneho úkonu a to bez potreby rozhodnutia o neplatnosti v osobitnom spore. Skutočnosť, že žalobca si uplatňuje proti žalovanej majetkový nárok zo zmluvy, nezakladá sama o sebe naliehavý právny záujem na žalovanou požadovanom určení neplatnosti zmluvy, z ktorej by sa mal tvrdený nárok odvíjať. K uvedenému musí odvolací súd poukázať na rozhodnutia vydané vo veci vedenej na Okresnom súde Nitra sp. zn. 14C/436/2016, v ktorom bola zamietnutá žaloba žalobkyne z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu (§ 137 písm. d) CSP) na určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ktoré rozhodnutie bolo potvrdené i rozsudkom odvolacieho súdu. Na tomto mieste sa odvolací súd stotožňuje s právnou argumentáciou žalobcu a uvádza, že v zmysle ustálenej súdnej praxe určovacia žaloba (kladná i záporná) nie je prekážkou litispendencie pre žalobu na plnenie, i keď táto je založená na rovnakom právnom vzťahu alebo práve. Naopak, žaloba na plnenie je prekážkou litispendencie pre určovaciu žalobu, ak má byť predmetom určenia právny vzťah alebo právo, z ktorého bolo žalované na splnenie povinnosti. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie správne rozhodol o zamietnutí návrhu žalovanej na prerušenie konania.

25. Ďalej žalovaná namietala, že súd prvej inštancie svojím nezákonným postupom rozhodol o povinnosti žalovanej vydať prijaté finančné prostriedky z doposiaľ platne uzatvoreného právneho úkonu; pričom o neplatnosti právneho úkonu nebolo ku dnešnému dňu právoplatným rozsudkom rozhodnuté.

26. Podľa § 451 ods. 1, 2 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

27. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

28. Podľa § 524 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

29. Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie (§ 451 a nasl. OZ) spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. Vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie všetkých predpokladov a to získanie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma iného subjektu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmu druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. Aktívna legitímácia pri uplatnení právomoci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie vyplýva z ust. § 456 OZ. Toto ustanovenie určuje subjekt, ktorý je v rámci právneho vzťahu zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie postihnutým, a preto oprávneným veriteľom je ten, v koho majetkovej sfére došlo k strate majetkových hodnôt,

ktoré možno vyjadriť v peniazoch. Účelom hore citovanej právnej úpravy je predovšetkým zabrániť vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. K osobitným skutkovým podstatám vzniku bezdôvodného obohatenia medzi iným patrí i plnenie bez právneho dôvodu, t. j. plnenie, kde právny dôvod od samého začiatku neexistoval. Pôjde teda o všetky tie prípady, kde poskytnuté plnenie od začiatku nemalo právny dôvod, ako napr. prijatie preddavku na plnenie podľa zmluvy, ktorú účastníci zamýšľali a k uzatvoreniu ktorej však neprišlo, prijatie plnenia, ktoré niekto omylom poskytol inému, voči ktorému nie je v žiadnom právnom vzťahu, a pod.

30. Občiansky zákonník rozoznáva 5 foriem bezdôvodného obohatenia: 1/ bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu, t.j. plnenie, kde právny dôvod od samého začiatku neexistoval. To znamená, že sa plnilo, hoci chýbala právna skutočnosť, najmä zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní. Nedostatok právneho dôvodu musela existovať už od začiatku. Predovšetkým ide o prípady, keď ten, kto bez právneho dôvodu plnil, právny dôvod predpokladal, takže plnil neexistujúci dlh. Takýto prípad môže nastať vtedy, keď sa účastníci napríklad domnievajú, že uzavreli zmluvu, hoci ju neuzavreli alebo niekto plnil omylom niekomu inému, s ktorým nebol v zmluvnom vzťahu. V takomto prípade však treba skúmať, či nedošlo ku konkludentnému uzatvoreniu zmluvy a druhý účastník plnenie akceptoval a poskytol protiplnenie. Takýto postup je možný len vtedy, keď zmluvu možno uzavrieť v akejkoľvek forme. 2/ Bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatného právneho úkonu, spravidla je to z neplatnej zmluvy. Keď je zmluva neplatná, treba posudzovať jednak podľa všeobecných ustanovení o zmluvách (§ 43 a nasl.), jednak podľa ustanovení upravujúcich ten typ zmluvy, o ktorý v danom prípade ide. V prípade atypickej zmluvy musia byť splnené podmienky ustanovené v § 51. 3/ Bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý tu síce spočiatku existoval a potom dodatočne odpadol. Takýto prípad môže nastať napr. splnením rozvázovacej podmienky (§ 36 ods. 2), odstúpením od zmluvy (§ 48) alebo zrušením zmluvy. 4/ Bezdôvodné obohatenie získané z nestatočných zdrojov. Sem je potrebné zahrnúť prípady, keď bol majetkový prospech získaný trestnou činnosťou, ale aj majetkový prospech získaný v rozpore s dobrými mravmi. Platí, že každý trestný čin je konaním proti dobrým mravom, čo však neplatí opačne, nie každé konanie proti dobrým mravom je aj trestným činom. Za zdroj, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 OZ) a ktorý možno považovať za nestatočný zdroj, je len taký zdroj, ktorý konkrétna právna úprava neprobuje. Pri hodnotení nedostatočnosti zdroja sa uplatňuje domnienka statočnosti majetkového zdroja, a preto nestatočnosť zdroja musí preukazovať ten, kto sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia. 5/ Bezdôvodné obohatenie získané plnením za niekoho, kto podľa práva mal plniť sám. Na vznik záväzku z bezdôvodného obohatenia sa teda nevyžaduje, aby sa bezdôvodné obohatenie získalo na úkor iného protiprávnym úkonom, avšak na druhej strane nie je vylúčené, že v konkrétnom prípade bude protiprávne konanie vystupovať ako predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia (napr. získanie majetkového prospechu z nestatočných zdrojov v dôsledku trestnej činnosti). Bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor majetkovej sféry druhého subjektu môže spočívať v získaní peňazí, v získaní majetkovej hodnoty vyjadriteľnej v peniazoch, ktorá spočíva vo vykonanej práci, v rozmnožení aktív alebo znížení pasív. Ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. Povinným subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, kto sa bezdôvodne obohatil a oprávneným subjektom je ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo.

31. Podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne.

32. Podľa § 577 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je dotknuté.

33. Podľa § 19 ods. 8 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení účinnom od 1.9.2017, ak fond alebo správca prevedie vlastníctvo k pozemkom podľa odseku 3 alebo zriadi vecné bremeno podľa odseku 5, alebo vyporiada spoluvlastníctvo podľa odseku 6 a vlastníci si uplatní svoje právo, patrí mu náhrada vo výške, ktorú fond alebo správca prijal podľa cenových predpisov platných v čase uskutočnenia týchto právnych úkonov, ktorá je splatná najneskôr do dvoch rokov odo dňa uplatnenia práva. Náhradu podľa prvej vety nie je možné previesť na tretiu osobu.

34. Podľa § 29d ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení účinnom od 1.9.2017, na plnenie finančných náhrad podľa § 17 ods. 2 a § 19 ods. 8 prijatých fondom do 31. augusta 2017 sa po 1. septembri 2017 použijú ustanovenia tohto zákona.

35. V zmysle tohto ustanovenia pôjde o nemožnosť plnenia len vtedy, ak k tomu došlo po vzniku záväzku. Záväzok zaniká, len čo sa plnenie stalo nemožným. Plnenie sa stane nemožným napríklad vtedy, keď sa niekto zaviazal opraviť strechu domu a tento dom neskôr v dôsledku úderu blesku zhorel. V takom prípade záväzok zanikol pre objektívnu nemožnosť jeho splnenia. Nemožnosť plnenia môže mať aj subjektívnu povahu, a to vtedy, keď nemožnosť plnenia nastala na strane dlžníka (napr. ten, kto sa zaviazal pokopať vinohrad, v dôsledku úrazu prišiel o ruku a záväzok nemôže splniť). Dôvodom zániku dlžníkovho záväzku môže byť aj len dočasná nemožnosť dlžníka plniť (napr. pre dlhodobú chorobu nemôže poskytnúť v dohodnutom čase vyučovanie cudzieho jazyka). Posúdenie, či ide o plnenie nemožné, bude v konkrétnom prípade závisieť spravidla od času zročnosti dohodnutého plnenia a od predmetu plnenia (obsahu záväzku). Nemožnosť plnenia môže však nastať aj prv, než sa plnenie stalo zročným (napr. v už spomenutom prípade zhoreného domu). Ak dlžník na základe záväzku získal bezdôvodné obohatenie, veriteľ má podľa § 577 ods. 2 OZ právo na jeho vydanie.

36. S poukazom na uvedené skutkové zistenia a vo svetle citovaného právneho výkladu odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď vyhovel žalobe žalobcu o zaplatenie sumy 5000 eur z titulu bezdôvodného obohatenia. Je tomu tak z dôvodu, že v zmysle ust. § 19 ods. 8 zák. č. 180/1995 Z. z. posledná veta s účinnosťou od 01. 09. 2017 nie je možné náhradu previesť na tretiu osobu. Preto plnenie dohodnuté medzi stranami sporu v zmluve o postúpení pohľadávky zo dňa 19. 02. 2016 v znení jej dodatku sa stalo podľa ust. § 575 ods. 1 OZ nemožným a záväzok zo zmluvy o postúpení pohľadávky zanikol. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že táto okolnosť nastala až po uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávky, preto nemala vplyv na jej platnosť. S ohľadom na uvedené žalovaná z uvedenej zmluvy získala majetkový prospech z právneho dôvodu, ktorý odpadol, čo je v zmysle § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením, preto je žalovaná povinná vydať žalobcovi plnenie 5000 eur z titulu bezdôvodného obohatenia.

37. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne rozhodol aj o úrokoch z omeškania, čase plnenia uloženej povinnosti a o splatnosti žalobcovi priznaného plnenia, ktoré rozhodnutie správne právne odôvodnil a odvolací súd naň v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje ako na svoje vlastné (body 17. až 23. odôvodnenia rozsudku). Súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách prvoinštančného konania, ktoré rozhodnutie v týchto častiach riadne a správne odôvodnil konštatujúc plný úspech žalobcu v konaní.

38. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

39. O náhrade trov odvolacieho rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a s ohľadom na plný úspech žalobcu v odvolacom konaní priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).